

РЕЙТИНГОВІ СИСТЕМИ ОЦІНКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

студент гр.Фс-32 Яловенко А.В.

В Україні одними з найбільш актуальних є проблеми банківського сектору. Банківська система пов'язана з міжнародною торгівлею та з багатьма галузями економіки, тому недостатній рівень розвитку банківського сектору спричиняє проблеми всієї економічної системи. В умовах нестабільності, обмеженості фінансовими ресурсами існує ризик втрачання кредитними установами стійкого розвитку. Тож для стабільного функціонування банку, прийняття ефективних рішень стосовно стратегії його діяльності необхідне отримання своєчасної правильної інформації про діяльність та стан банківської установи.

Перш ніж обрати комерційний банк для обслуговування клієнт звертає увагу на два основні критерії: прибутковість вкладених коштів та надійність банку. Для цього і розраховуються банківські рейтинги. Вони необхідні спеціалістам Національного Банку України для виявлення проблемних банків, щоб своєчасно застосувати заходи з метою їх відновлення. Але ж самим банківським установам рейтинги також необхідні для виявлення недоліків конкретних відділень та вибору партнерів тощо.

На сучасному етапі рейтингова оцінка банківського сектору є найбільш розвинутою сферою рейтингових продуктів. Це можна пояснити, по-перше, значною зацікавленістю станом банківської установи суспільством, та по-друге, звітність кредитних установ є доступною та відкритою. На українському фінансовому ринку у процесі управління банками, незважаючи на популярність рейтингових оцінок банківських установ, їх використання є обмеженим. Це пояснюється тим, що існуючі методики розрахунку банківського рейтингу віддалені від реальних систем управління.

Методологія розрахунку рейтингу комерційного банку має таку складову: спочатку визначаються позиції банку за показниками загальної ефективності діяльності банку та показниками структури балансу банку; далі проводиться аналіз якісних характеристик діяльності банку; та остання складова – аналіз стану банківської системи та макроекономічні показники, що впливають на розвиток банку.

Рейтингові оцінки необхідні при аналізі, контролі, організації, регулюванні, оцінці діяльності банку. Тобто рейтинги надають можливість менеджерам за короткий час отримати комплексну достовірну характеристику діяльності будь-якого банку. Окрім виявлення негативних проявів, рейтингові оцінки дозволяють визначити джерела їх виникнення, та завдяки рейтингам вчасно застосовуються заходи для виправлення цих негативних проявів.

Термін «рейтинг» походить від англійського дієслова *to rate* – «оцінювати». Відповідно поняття «рейтинг» перекладається як «оцінка, визначення вартості» [3, с.449]. Рейтинг банку — це порівняльна оцінка діяльності кількох банків, в основі якої лежить загальна характеристика за певною ознакою, яка дозволяє згрупувати банки.

Метою створення рейтингу є сприяння обґрунтування та розробці відповідного управлінського рішення, що дозволяє вважати рейтинги основою управлінських процесів [2, с.63].

Рейтинг не може бути виключно експертним прогнозом, оскільки експерт може втрачати свої навички, виявляти небажані суб'єктивні схильності, а при відсутності помічників і не мати достатньої інформаційної бази для прийняття рішень [1, с. 8]. Проте експертна складова є дуже важливою для рейтингування. Це зумовлюється тим, що на будь-яку господарчу ситуацію впливає велика кількість якісних факторів, дія яких не піддається формалізації. Водночас дія саме якісних факторів інколи може бути сильнішою за дію кількісних [5, с. 3]. У процесі рейтингової оцінки необхідне використання суджень

експертів, тому що саме експертами визначаються показники, що входять до складу рейтингових оцінок.

Рейтингова оцінка розглянута в працях таких економістів, як О.І. Богатов, В.В. Вітлінський, В.Л. Петренко та інші. Тема рейтингового управління розглянута такими зарубіжними науковцями, як Л.В. Дуканіч, М. Месер, О. Шнек.

Таким чином, в умовах нестабільного фінансового становища в Україні, використання на основі рейтингів нової схеми управління банками є необхідним, тому що вона сприяє швидкому реагуванню управлінському персоналу банку на зміни зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають на діяльність банку.

1. Алексеев А. А. Финансово-экономические экспертные системы: навч. посіб./ А.А. Алексеев, Н.І. Костіна, О.Я. Кононець. – К. : Видавничий дім «Скарби», 2004. – 208 с.
2. Богатов О.І. Рейтингове управління економічними системами / Богатов О.І., Лисенко Ю.Г., Петренко В.Л., – Донецьк: 1999. – 109 с.
3. Большой англо-русский экономический словарь / [сост. С. . Иванов, Д.Ю. Кочетков] – М. : ЗАО центр – Полиграф, 2007. – 620 с.
4. Островська Н.С. Центральний банк і грошово-кредитна політика: навч. посіб. / Н.С. Островська, М. П. Федішин. Чернівці: Наші книги, 2012. – 304 с.

Науковий керівник: ст. викладач **Похилько С.В.**

Яловенко, А.В. Рейтингові системи оцінки комерційних банків [Текст] / А.В. Яловенко; наук. кер. С.В. Похилько // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 430-432.